

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ЛІДЕРА ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ГОНКИ 2019 Р.

Постановка проблеми. Важливу роль у сучасному житті відіграє лідер. Яким має бути новий президент 2019 року, щоб за нього проголосували громадяни, який його психологічний портрет? Не звертаючи увагу на привабливість тієї чи іншої політичної партії, виборці в першу чергу увагу звертають на особистість політичного керівника. Партійний досвід впродовж двадцяти п'яти незалежності України свідчить, що лідери партій помірну роль відіграють у розвитку та становленні української державності. Звичайно, були і падіння, злети, були поразки і перемоги. Тобто, багато залежить і від їхнього оточення, від історичних умов конкретних, та безпосередньо від команди. Це не означає, що я пишучи цю статтю хочу когось із партійних лідерів «підняти» в очах громадян, а когось «опустити». Нехай з цим розбирається суд, і винесення справедливого рішення за історією- а нам залишається історію цю зрозуміти та її персонажі. Постановка проблеми полягає у дослідженні психологічного портрета лідера президентської гонки 2019 року. А також дослідження партійного лідера сучасної України, веде за собою розгляд певних характеристик керівника політичної партії.

Мета. Проаналізувати ефективність державної політики в Україні.

Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання:**

показати широке коло питань, що стосуються психологічного портрета лідера;

вказати роль партійного лідера у президентській гонці 2019 року;

дослідити основні напрямки лідера.

Вислаб матеріалу: У 2019 році відбудеться довгоочікувана політична подія – вибори українського президента. На цю подію чекають багато людей. Яким має бути справжній президент, які якості повинні бути закладені, щоб йому довіряло населення, та який психологічний портрет лідера? Лідер – це людина, яка веде за собою більшість, якій довіряють. Лідером вважають людину, що володіє найбільшим авторитетом і визнанням в своїй групі, здатний вести за собою інших людей. Його не призначають, бо він сам висувається, завдяки своїм особистим якостям. Список рис, необхідних лідеру, постійно розширювався, але правильного пояснення цьому феномену так і не знаходилося.

Дослідники зробили припущення, що лідери володіють унікальним набором стійких і незмінних в часі якостей, що суттєво відрізняють їх від простих людей, або тих, хто не змогли ними стати. Американський соціолог Е. Богардус на початку ХХ століття – перерахував багато якостей, якими повинен володіти лідер це: тактовність, почуття гумору, вміння передбачати, здатність привертати до себе увагу, справедливість, вміння подобатися людям, готовність брати на себе відповідальність, чесність, та ще багато якостей. Він вважав, що лідером президента роблять перш за все такі якості, як характер, розум, енергія. Р. Стогдилл намагався довести, що лідер повинен володіти великим інтелектом, ніж навколишні його люди. Проте йому заперечили: мовляв, в бізнесі досягають великих висот і розум – не є обов'язковим фактором успіху. Не тільки історичні епохи, а й соціальні класи, але й групи і верстви, спільності вимагають лідера, що володіє різними якостями. В цьому можна переконатися зі свідчень історії, коли люди маленького зросту «виростали» до дуже великих історичних розмірів, тобто ставали дуже впливовими фігурами світової історії, як, наприклад, Наполеон. Деякі досі думають, що лідерство – це якість, яка дається або є від народження, або його немає взагалі. Той, хто вважає так, помиляється, оскільки мистецтву бути лідером можна навчитися. Вивчаючи ці риси ми не станемо Цезарями або Наполеонами, проте навчимося ефективно діяти в тій чи іншій ситуації, а в більшості випадків цього виявляється достатньо. Нові якості лідерства заново відкриває наступне покоління, але самі по собі вони прості. Як писав відомий англійський письменник С. Норткота Паркінсона, існують шість основних елементів президентського лідерства, які можна придбати або розвинути в собі навчанням і практикою. Ось якими рисами має володіти президент України 2019 року. Перший елемент- знання. Необхідне для того, щоб спланувати шлях до досягнення мети, яку намалювала уява. Знання надає лідеру впевненість.

Другий елемент – уява. Якщо потрібно щось побудувати, створити, пересунути або організувати, людина повинна зразу ясно собі уявляти, що вийде в кінцевому результаті. Це уявлення, уявна картина, складається з реальних речей, десь нами бачених, але змінених і пристосованих по-новому. Для цього потрібна здатність уявити неіснуюче. Третя якість- жорсткість. Напевно, мало хто сьогодні готові прийняти це, але досвід показує, що домогтися успіху можна, тільки якщо ти безжалісний до недоброзичливих людей, злодіїв, і т.д. Є такі лідери, яких і люблять, і поважають, але це не означає, що вони ніколи не були жорсткі.

Четвертий елемент - рішучість. Це щось більше, ніж просто сильне бажання добитися успіху. Рішучість складається з трьох компонентів. По-перше, лідер знає, що доручене завдання знаходиться в межах людських можливостей. По-друге, він повинен передати свою переконаність іншим. По-третє, він вірить, що все, що потрібно зробити, буде зроблено. Його спокійна впевненість додає сили іншим членам команди. П'ятий елемент - тяжіння. Лідер повинен бути магнітом, до якого тягнуться всі інші люди, вини довіряють йому, тобто, центральною фігурою. Сила тяжіння тим більше, чим частіше вам приділяють увагу. Звичайно, у великій компанії бути на виду досить важко, але там про лідера постійно говорять у зв'язку з його відсутністю. Можливо він повинен стати легендою, героєм оповідань, реальних чи вигаданих. Він не оточує себе шанувальниками, шукаючи слави і уваги, тому що вони у лідера вже є. Йому не потрібно зайвий раз демонструвати свою значимість. Вона очевидна.

І нарешті шостий елемент - талант. Потрібно точно розрізняти талант і здібності. Здібна людина - це той, хто порівняно легко робить те, що у інших викликає труднощі. Це може бути гра на скрипці, баскетбол, або верхова їзда. Але для того щоб піднятися над здібностями, організовуючи роботу інших, будь то диригування оркестром, управління військами в бою або футбольною командою на полі, потрібен талант. Талановита людина тримає ситуацію під контролем. Як кажуть: «Талановита людина, талановита у всьому.» Наукові сучасні уявлення, засновані на дослідженнях зарубіжних і вітчизняних вчених-психологів, в узагальнений психологічний портрет лідера включають: -здатності; - біографічні характеристики;-особистісні риси. Коли людина дожила до 30 років і жодного разу не спробував себе в якості лідера, він не зможе впоратися з цим, коли прийде його година. Він може бути ідеальним організатором, поки все йде нормально. Але раптом, незалежно від його бажання, виникне ситуація, коли йому просто доведеться взяти справу в свої руки. І що станеться? Тоді починати вчитися буде вже запізно. Окрім перерахованих раніше якостей, необхідних президентові – лідерові, ще повинен володіти як мінімум двома вміннями, які забезпечать йому успіх серед оточуючих. Це вміння гарно говорити самому і вміння слухати, коли говорять інші. Біографічні характеристики - одним з найважливіших біографічних показників визнається високий рівень освіти у лідера (або керівника). Тобто майбутній президент, має мати обов'язково вищу освіту, бо без неї в політиці немає що робити. Так, лідер типовий в Японії має, як правило, університетський диплом по інженерній спеціальності чи з соціальних наук, а іноді і два дипломи за різними напрямками. Здібності лідера (керівника) поділяються на: специфічні (знання, вміння, компетентність, інформованість і ін.), загальні (інтелект). Проводячи дослідження американськими психологами з'ясувалося, що люди, які мають середні показники інтелекту, стають найбільш ефективними лідерами. Також, виявлена і така закономірність: не всі ті, стають гарними керівниками, хто вчився на відмінно. Деякі риси лідера суттєво відрізняються, від поняття особистих рис характеру. Не всі риси характеру є рисами особистості. Характер - це стійкі риси індивіду, особистості, які виявляються у спілкуванні з іншими людьми, і діяльності. Ці риси можна очікувати, передбачити, або запланувати заздалегідь, як реакцію конкретної людини, на ту чи іншу подію,

чи ситуацію. Риси характеру є стійкі особливості поведінки людини, які стали його властивостями. В характері виражаються найбільш типові, суттєві особливості людини, які проявляються постійно. Особистісні риси - до основних рис особистості лідера можна віднести: вміння домінувати, (впливати на людей, комунікабельність, креативність, відповідальність, цілеспрямованість. Отже, президентом України 2019 року може стати, як і простий громадянин(людина з народу), так і політичний лідер.

Політичний лідер – це особа, яка займає перші позиції в органах місцевого самоврядування, політичних структурах :державній владі, групах тиску, політичних партіях ,тощо. Феномен політичного лідерства привертає увагу ще мислителів античності, які звернули увагу до там де формуються соціум, неодмінно знаходяться свої лідери, і бачили їх в монархах і полководцях – як творцях історії. Г. Тард намагався довести, що основним законом соціального життя є дотримання масами стереотипів поведінки політичного лідера, тобто людини схильної діяти, наслідуючи поведінку яскравої особистості, якою є лідер. Н.Макиєвський вважав політичним лідером президента, який здатний використовувати всі доступні засоби для забезпечення влади та суспільного порядку. Т. Карлейль і Р.Емерсон вважали лідера творцем історії, наділеного талантом. Марксистки розглядають політичне лідерство в контексті історичної необхідності і класових інтересів, тобто лідер обслуговує інтереси класу, який висунув його на політичну арену. Ф.Ніцше висунув ідею лідера як «надлюдини», яка здатна нав'язувати свою волю масам. Отже, лідерство –це особлива соціально-історична необхідність людей в організації своєї діяльності. Сучасна політологія розглядає політичне лідерство президента 2019 року, як один з найважливіших елементів системи регулювання відносин соціальних груп, індивідів, інститутів у сфері досліджень і політики, цей феномен проявляється у трьох основних аспектах: ролі лідерства у функціонуванні політичних систем; типології політичного лідерства; сутності лідерства, яка обумовлена соціальними потребами та інтересами.В цілому політичне лідерство можна визначити як процес взаємодії, в ході якого авторитетні особи, наділені реальною владою або можливостями політичного впливу на людей, здійснюють вплив на суспільство або певну його частину, які добровільно віддають їм частину своїх політико-владних повноважень і прав. В структурі лідерства виділяють три основні компоненти :- індивідуальні риси лідера, ресурси лідера і ситуація в якій він діє. Одним з перших типологій лідерства запропонована М.Вебром. Виходячи з цього виділяють три типи політичного лідерства.

Харизматичне лідерство –засноване на вірі в талант лідера, визначні якості і здібності. ХХ ст. показало, що всі тоталітарні режими опирались на цей тип лідерства (Гітлер,Сталін, Мао Цзе-Дун, Муссоліні, та інші).Дана типологія є досить зрозумілою і простою – в основі першого типу покладено розум, другого –віру та емоції, третього –звичай та звичку.

Раціонально-правовий (легальний)тип ґрунтується на лідерах, яких обрано демократичним шляхом і які в випадку зловживання владою несуть відповідальність перед своїми виборцями. Традиційне– засноване на звичаї, традиції (монархи, вожді племен), тобто коли особа визнається лідером не завдяки визначним якостям, конституції, а завдяки традиційним нормам ,спадковості, належності до правлячої династії.

В загальному можна виділити три основні групи політичного лідерства в сучасній Україні: 1) представники регіональних політичних угруповань; 2) політичні діячі відомі в українському суспільстві, які обіймали або обіймають високі державні посади, належать до правлячої еліти. 3)політичні лідери рухів та партій, громадянсько-політичних об'єднань, профспілок. Підсумком аналізу діяльності політичного лідера можуть бути слова І.Львіна про те, що політика вимагає добору кращих людей і кожна держава покликана до такого підбору. Якщо такий відбір не вдається, то вона йде назустріч розбрату і лиху.

Висновки Політичного лідера слід розглядати, як сукупність характеристик,притаманних певному суспільно-політичному діячеві. Йдеться про певний узагальнений психологічний портрет лідера президентської гонки 2019 року. А також про партійного лідера, який володіє набором особливих якостей та ролей, які він відіграє у партійному суспільстві. Президент 2019 року, за сучасних умов безперечно повинен бути :харизматичною, цілеспрямованою, ерудованою особистістю з вольовими якостями та тісно розвиненими організаційними здібностями, відповідальним. Новий президент має бути, стратегом, вихователем, ідеологом та натхненником. Крім того повинен вміти поступатися тимчасовими інтересами, бути аналітиком.

Література

1. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
2. Гурик М. І. Декомунізація як шлях побудови україноцентристської моделі історичної пам'яті / Гурик М.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2016. - №11. – с.26-29
3. Гурик М. І. Шумка М. Л. Трансформація специфічних ознак патерналізму в умовах децентралізації в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/29229>
4. Декомунізація в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Декомунізація в Україні](https://uk.wikipedia.org/wiki/Декомунізація_в_Україні).
5. Історична пам'ять [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Історична пам'ять](https://uk.wikipedia.org/wiki/Історична_пам'ять).
6. Проблеми декомунізації історичних пам'яток [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://24tv.ua/tri_problemi_dekomunizatsiyi_n758475.
7. Крюков О.І. Політико – управлінська еліта України як чинник державотворення / О.І.Крюков.- К. : Вид-во НАДУ, 2006 - 252с.
8. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління / В. Я. Малиновський. -К. :Атіка,2005.
9. Політична еліта України дослідження: дослідження центру Розумкова // Дзеркало тижня, 2015.
10. Президенти України . Офіційне інтернет- представництво .- Режим доступу: [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua).
11. Політологія [Текст]: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, М. Гурик [та ін.]; за ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. – с. 320.
12. Урядовий портал .Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України .-Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control>.